

BROD U BOCI

Davno je otkucala ponoć. Pospani krčmar pokupio je sve čaše i stolnjake natopljene vinom i već je počeo stavljati stolice na stolove da bi pomeo pod u krčmi. Samo je za jednim stolom uz polupraznu bocu i čašu koju je jedva još držao u ruci, sjedio je Čovjek. Prijatelj, kako je zvao one s kojima je pio, otišli su kući. Htjeli su povesti i njega, govoreći mu da ga kod kuće čeka zabrinuta žena, a on se otresao na njih: "Neka čeka! Vidjet će kad dođem kući. Ništa mi ne prigovara, ali znam što misli. Misli kako sam pijanica i kako bih mogao novac koji ostavim u krčmi, potrošiti za nešto pametno. Čuo sam kad se žalila susjedi kako je teško vezati kraj s krajem. A siguran sam i da joj se sviđa susjed preko puta. Kladio bih se da joj je ljubavnik. Da, vidio sam kako me ljudi sažalno gledaju. Možda me zato ponekad pozovu na čašu vina, ali kad sjedim za njihovim stolom, vidim da im smeta moje prisustvo jer zijevajući čekaju da odem, a kad krenem, nitko mi neće pomoći da sidem niz stepenice", pričao je zaplićući jezikom, ne primjećujući da je sam za stolom.

"Hej, krčmaru, natoči mi čašu! Znaš li onog mog šefa? Gorega ne bih mogao nigdje naći. Uvijek me opominje kad dođem na posao pod gasom, čak me tužio direktoru, a jednom mi je odbio od plaće kad se nisam pojavio na smjeni. Ali ne bojim se ja njega. Izmišlja. Kaže da sam pijan, a popio sam samo dva gemišta usput u gostionici. Ono kod kuće ne treba računati.

Jučer su me maltretirali policajci, ne znam jesu li bili dvojica ili četvorica, kad sam se htio provući između ona dva auta koji su cestom išli ravno na mene. Pritom sam malo oštetiо jednoga od njih i zbog toga je vlasnik odmah pozvao policiju. Onaj drugi se nekuda izgubio. Valjda je vozač bio pijan pa je pobjegao. Pa i ti si me čudno gledao kad sam ti rekao da u vinu koje si mi donio ima vode. Onda si mi donio drugo, ali si duplo naplatio. No, neka ti bude za danas, zato što sam dobro raspoložen. Hajde da zajedno popijemo po jednu!" Ali krčmar ga nije čuo. Zaspao je, naslonivši se na šank i zaboravio da je trebalo ovoga za stolom izbaciti van i zatvoriti krčmu.

Čovjek je gledao u bocu pred sobom. Htio je posegnuti za njom, kad se njena unutrašnjost počela zamučivati, a onda je odjednom iz nje počeo izlaziti dim, koji se dizao gore i oblikovao, dok se nije vidjelo da je to Duh, koji je, lebdeći iznad boce, zapitao Čovjeka: "Koga čekaš?"

"Tebe sam čekao", rekao je Čovjek, raširivši oči koje su mu se sklapale zbog omamljenosti alkoholom i potrebe za snom. "Već te dugo čekam. Rekli su mi da možeš ispuniti svaku želju svom gospodaru, a ja sam tvoj gospodar."

"Nisi ti moj gospodar, nego si moj sluga. Ja nisam onaj Duh iz boce koji u bajkama ispunjava želje. Ja sam Duh alkohola, gospodar svima takvima kao što si ti. Možemo razgovarati ako želiš, kad već nećeš otići kući."

"Razgovarati s tobom? Tko je još mogao s tobom razgovarati? Ti uvijek tvrdiš svoje, nikad me nisi htio slušati. Uvijek si mi samo obećavao, a kad sam ostao sam, vidio sam da su tvoja obećanja samo obmana. Gdje je tu sreća kad se probudim praznih džepova i praznog srca, kad u mojoj glavi tutnji kao u praznoj bačvi, gdje od stijene do stijene jure isti problemi, sudaraju se i vrtlože, gdje se umnožavaju nezadovoljstva, a ja uzalud tražim otvor kroz koji bi ih pustio van. Dođe mi više puta da te šćepam za grlo kao i sada, ali uvijek mi izmičeš, jer si dim, jer si ništa, jer mi uvijek donosiš prazninu u kojoj nestaje sve ono što bih zapravo htio. A onda mi se uvijek nanovo prikrađaš i slatko mi šapčeš, stavljajući mi nadohvat ruke sljedeću čašu. Ali sada mi nećeš pobjeći. Čuj, kad već imaš toliku moć, mogao bi za mene stvoriti brod. Uvijek sam želio nekuda otploviti, tamo gdje bih bio netko, gdje bi mi se ljudi klanjali i klicali moje ime. Tamo gdje bih našao svoju majku, koja me jedina voljela kad sam bio mali, koja me je grlila i davala mi svoje poljupce onda kad smo bili sami, kad nisu vidjela moja braća, koja su, ne znam zašto, bila ljuta na mene. Tamo ne bi bilo strogog učitelja, koji je, onako okrugao i crven, uvijek zavirivao u moj prazan želudac i mjerio okom moje prekratke hlače i iznošene cipele,

koje sam naslijedio od starijeg brata. Tamo ne bi bilo zveketa razlupanih tanjura kad se otac pijan vratio kući i pokušavao uvjeriti majku i nas u nekakve naše krivice za koje smo znali da ne postoje. Tamo ne bi bilo vječite šegrtske gladi ni ljutitog gazdinog pogleda kad nisam u času skočio na njegov mig, ni njegovih šamara koje mi je dobrotivo dijelio kako bi učinio od mene čovjeka i majstora. Pita sam se često zašto do toga cilja moram cijepati drva, izvlačiti vodu iz njihovog dubokog bunara, trčati po demižone vina i vruću prasetinu, od koje nisam kušao ni komadić, samo bih potajno u mast umakao kruh ako ga je bilo. A ja sam zaista htio što prije naučiti zanat, završiti školu kako bih bio svoj čovjek, kako bih imao novaca, mnogo, mnogo novaca. Tada bih imao i ljubav i poštovanje i lijepa odijela i nove novcate cipele kakve sam gledao kroz staklo izloga. Onda bi djevojke trčale za mnom, a ja ne bih htio ni jednu, osim one, koja bi bila poput moje majke. Jednoga dana sam našao baš takvu i sve je izgledalo onako kako sam htio. Bila je tiha i skromna, spremna da me slijedi na kraj svijeta. Što kažeš, mora da me onda i voljela jer je zbog mene ostavila svoj dom i roditelje, koji po svemu sudeći nisu baš vidjeli u tome njenu sreću. Možda bi sve i bilo dobro da je ona bila upravo onakva, kakvom sam je ja unaprijed stvarao u svojim mislima. Počeo sam u njoj gledati samo ono što nije odgovaralo mojoj predodžbi, zaboravljajući da bih je trebao voljeti i prihvaćati takvu kakva jest, kao što je to ona činila, sve dok je nisam uvjerio da je u krivu. Pa ipak me uvijek dočekuje kod kuće, kad se vraćam, misleći da sam uz tvoju pomoć sve zaboravio, da će od danas biti sve onako kako sam htio. Često puta sjedi sa mnom kod stola sve do jutra donoseći mi vino, meni i mojim prijateljima, kuha kavu i pjeva na moj zahtjev i sluša ono što je bezbroj puta čula, pomaže mi skidati cipele i odjeću i sjedi uz mene kao da sam dijete, dok ne zaspim. Zna me više puta pratiti kad mi još nije dosta lutanja i pića. Ponekad vidim da to baš i nije od srca, ali uvjerim je da mora šutjeti, makar i šakom. Možda bi bilo dobro da ode nekuda, da mi ne smeta svakodnevnim problemima o kojima mi govori kad me ulovi na samo, bez tebe. Ali tko bi onda brinuo jesu li djeca napisala zadaću, tko bi brinuo da uvijek bude nešto kuhano za njih i za mene kad poslije svega osjetim potrebu za jelom? Tko bi brinuo da kuća bude topla i da tamo negdje u ormaru čeka oprana i izglučana odjeća? Tko bi najzad brinuo o tome da ipak odem na posao onda kad zaspim omamljen tvojim dahom? Znaš, nekad pomislim da mi je ona stvarno prijatelj, čak više od onih koji me tapšaju po ramenima, obraćaju mi se slatkim glasom i nalijevaju piće u moju čašu, zato jer bi im sutra mogle trebati moje vješte ruke. Sve me to zbunjuje i osjećam se nesiguran. Zato bih htio imati veliki, lijepi brod kojim bih pobjegao od svega, pa i od tebe. Ako mi to ne možeš učiniti, onda idi od mene i ostavi me da sam pokušam pronaći put prema svome domu, koji nije ova krčma, prema svojoj ženi, koja uporno čeka i prema samome sebi." Mahnuo je rukom i prevrnuo bocu. Dok se vino proljevalo po prljavom stolu i teklo s njega na pod, ugledao je ono što je oduvijek čekao: u praznoj boci bio je prekrasan brod s raširenim jedrima, osvjetljen i spreman za plovidbu. Bijela jedra zvala su ga da se ukrca i zaplovi, usmjeravajući pravac prema željenoj obali. Sada je trebalo brzo uhvatiti priliku jer brod je, eto, ovdje, pred njim. Uhvatio je rukom za grlo boce i snažno udario njome o stol. Iznenađni prasak stakla probudio je usnulog krčmara. Pogledao je pospano na sat i vidio da je vrijeme kad inače zatvara krčmu davno isteklo i da je već trebao biti kod kuće. I što ovaj tu još sjedi s ostatkom razbijene boce u ruci, buljeći razrogačeno pred sebe? Dok je Čovjek protestirao, govoreći o nekom brodu koji ga čeka, krčmar ga je vukao prema vratima, a onda na ulicu. Zaključao je krčmu i umornim korakom otišao, ne osvrćući se na svojeg posljednjeg noćasnog gosta. Samo ga je čuo kako dovikuje da će sada otići u drugu krčmu, jer jednom mora uhvatiti svoj brod.